

oktober 2020 27^e zondag door het jaar

Lieve mensen, van harte welkom.

Voor vandaag heb ik twee plaatjes uitgekozen voor de lezingen van deze zondag. Een idyllisch plaatje van de wijngaard op de vruchtbare helling, waar Jesaja over zingen wil in de eerste lezing, en een heel wat minder idyllische uitbeelding van wat we in het evangelie te horen krijgen, waar de dienaars en zelfs de zoon van de wijngaardenier worden gestenigd en gedood, uit winstbejag. Het geeft denk ik wel de realiteit weer van het spanningsveld dat bestaat in ons gelovig (willen) zijn. Enerzijds het zielsverlangen dat in ons leeft naar het Koninkrijk van God, en anderzijds de weg die we moeten gaan om in dat Koninkrijk te komen! We gaan er straks wat dieper op in. Laten we nu beginnen met ons tot God onze Vader te richten en om Zijn ontferming te bidden, die we zo hard nodig hebben op onze weg naar Hem toe.

Eerste lezing: Jesaja 5, 1-7

Uit de profeet Jesaja **Eerste lezing: Jesaja 5, 1-7**

Uit de profeet Jesaja

Ik wil zingen voor mijn vriend, zingen het lied van mijn vriend en zijn wijngaard. Mijn vriend had een wijngaard, die lag op een vruchtbare helling. Hij spitte hem om en maakte hem vrij van stenen, hij plantte er uitgelezen wingerden; in het midden bouwde hij een toren en hij kapte er een perskuip uit. Toen hoopte hij druiven te krijgen, maar de wijngaard gaf enkel wilde vruchten. En nu, inwoners van Jeruzalem, mannen van Juda, nu moet gij de rechters zijn over mij en mijn wijngaard! Wat had ik nog meer kunnen doen voor mijn wijngaard en heb ik voor hem niet gedaan? Ik had op druiven gehoopt! Waarom geeft hij mij wilde vruchten? Ik zal u dan nu vertellen, wat ik ga doen met mijn wijngaard. Ik haal zijn omheining weg, dat hij kaalgevreten kan worden. Ik maak zijn muren stuk, dat hij platgetrapt kan worden. Ik maak van hem een verwilderd stuk grond; hij wordt niet langer gesnoeid en met geen hak meer bewerkt; distels en dorens schieten er op, en aan de wolken verbied ik hun regen op hem te laten vallen. De wijngaard van de Heer der hemelse machten is het huis Israël. Zijn bevoorrechte planten zijn de mensen van Juda. Hij hoopte op recht, maar Hij zag onrecht, Hij zag geen betrachting van recht, maar verkrachting van recht.

Tweede Lezing: Filippenzen 4,6-9

Uit de brief van de heilige apostel Paulus aan de christenen van Filippi

Broeders en zusters, Weest onbezorgd. Laat al uw wensen bij God bekend worden in gebed en smeking, en nooit zonder dankzegging. En de vrede van God, die alle begrip te boven gaat, zal uw harten en uw gedachten behoeden in Christus Jezus. Ten slotte, broeders en zusters, houdt uw aandacht gevestigd op al wat waar is, al wat edel is, wat rechtvaardig is en rein, beminnelijk en aantrekkelijk, op al wat deugd heet en lof verdient. En brengt in praktijk wat u geleerd is en overgeleverd, en wat gij van mij hebt gehoord en gezien. Dan zal de God van vrede met u zijn.

Evangelielezing: Matteüs 21, 33-43

Uit het heilig evangelie van onze Heer Jezus Christus volgens Matteüs

In die tijd sprak Jezus tot de hogepriesters en de oudsten van het volk: "Luistert naar deze gelijkenis: Er was eens een landeigenaar die een wijngaard aanlegde; hij zette er een heining omheen, hakte een wijnpers erin uit en bouwde een wachttoren. Daarop verpachtte hij hem aan wijnbouwers en vertrok naar den vreemde. Toen de tijd van de oogst gekomen was, zond hij zijn dienaren naar de wijnbouwers om de opbrengst in ontvangst te nemen. Maar de wijnbouwers grepen zijn dienaren vast. Zij mishandelden de één, doodden de ander en stenigden een derde. Daarop zond hij andere dienaren, talrijker dan de eersten; maar zij behandelden hen op dezelfde manier. Tenslotte stuurde hij zijn zoon naar hen toe, in de veronderstelling dat zij zijn zoon wel zouden ontzien. Maar toen de wijnbouwers de zoon zagen, zeiden ze onder elkaar: Dat is de erfgenaam; vooruit, laten we hem vermoorden en ons zijn erfenis toeëigenen. Ze grepen hem vast, wierpen hem de wijngaard uit en doodden hem. "Wanneer nu de eigenaar van de wijngaard komt, wat zal hij dan wel met die wijnbouwers doen?" Ze antwoordden Hem: "Hij zal die misdadigers een ellendige dood doen sterven en zijn wijngaard zal hij aan andere wijnbouwers verpachten, die hem de opbrengst op de vastgestelde tijd zullen afdragen." Toen sprak Jezus tot hen: "Hebt gij nooit in de Schrift gelezen: De steen die de bouwlieden hebben afgekeurd, is juist de hoeksteen geworden. Op last van de Heer is dat gebeurd en het is wonderbaar in onze ogen. Daarom zeg Ik u: Het Rijk Gods zal u ontnomen worden en gegeven aan een volk dat wel de vruchten daarvan opbrengt."

Overweging

“Ik wil zingen voor mijn vriend, zingen het lied van mijn vriend en zijn wijngaard” horen we Jesaja zeggen in de 1^e lezing. Wat een verlangen wordt hier voelbaar! Het is het verlangen dat diep in ons allen leeft, het verlangen naar Gods koninkrijk. Hoeveel moeite had die vriend zich niet getroost om er een blóeiende , een vruchtbare wijngaard van te maken. Jezus grijpt terug op dit lied van Jesaja, in de gelijkenis die we hem horen vertellen in het evangelie. Zijn toehoorders, de hogepriesters en oudsten van het volk, wisten precies waar Hij het over had. En wij weten inmiddels hoe die hogepriesters en oudsten van het volk op Jezus reageerden. Eigenlijk precies zoals deze verhalen over de wijngaard vertellen: hoeveel moeite de wijngaardenier zich ook had getroost, de wijngaard gaf enkel wilde vruchten. En in het evangelie wordt zelfs de zoon van de landeigenaar vermoord... Is daar dat verlangen dat diep in ons allen leeft nog wel voelbaar?

Het is op een markante plaats in het evangelie van Mattheüs, dat deze gelijkenis staat. Mattheüs plaatst deze parabel van vandaag immers na de intocht van Jezus in Jeruzalem, dus vlak voor Zijn lijdensweg gaat beginnen...

We kunnen er al allerlei verwijzingen in horen naar wat Hem zelf zal gaan overkomen. Zijn gang naar Golgotha , maar óók Zijn verrijzenis: “de steen die de bouwlieden hebben afgekeurd, is juist tot hoeksteen geworden “. Jezus leeft ons voor, hóe dat diepe verlangen van onze ziel werkelijk tot leven = tot Léven kan komen.

Het is het mysterie van Zijn Blijde Boodschap dat Hem tot hoeksteen heeft gemaakt: niet de ‘almacht’ van God zal het winnen, maar juist in Zijn vernedering ligt Zijn verheffing, zoals de hymne in hfd. 2 van de Filippenzen brief zo prachtig uitzingt: “Hij die bestond in goddelijke majesteit heeft zich van zichzelf ontdaan en het bestaan van een slaaf aangenomen... daarom heeft God Hem hoog verheven.” Jezus wordt net als de zoon van de wijngaardenier in het evangelie van vandaag uit de weg geruimd. Ën òmdat Hij aan het kruis gestorven is, kunnen we Pasen vieren, Zijn verrijzenis uit de dood: dát is het verhaal van de Levende die onze Metgezel is op onze eigen levensweg. Ja, Jezus heeft ons heel concreet voorgeleefd hoe de weg gaat, waarvan Hij zegt “ Ik ben de Weg, de Waarheid en het Leven”.

En die weg gaat ook doorheen de waarheid van zo’n evangelie als van vandaag!

Bij Jezus komen we immers voortdurend een paradox tegen: wie heersen wil moet dienen, sterven om te leven, je vijand liefhebben, de steen die werd afgekeurd is hoeksteen geworden.....Dié paradoxen brengen het verlangen diep in ons tot leven.

In het prachtige, indrukwekkende maar soms ook moeilijke boek 'raak de wonden aan', van de Tsjechische priester Tomas Halik,, wordt bijna lijfelijk voelbaar gemaakt hoe we die paradoxen van Jezus kunnen verstaan, rond het voorbeeld van 'je vijand liefhebben'.

Tomas Halik haalt een auteur aan die zich 'monnik uit de oosterse kerk noemt' en beschrijft dan hoe wij de Liefde van God gestalte kunnen geven, door heel concreet te doen wat Jezus ons zegt te doen: onze vijand lief te hebben. Onze vijand liefhebben: in alle mensen, dus ook in 'slechte en criminele' mensen, is Christus aanwezig, dat is het geheimenis van Zijn menswording.

Maar in die mensen zit Christus 'gevangen', omdat zij Hem niet 'vrij' hebben gelaten, omdat zij Hem niet laten heersen in hun hart en over hun daden. Het is aan ons om die Christus, gevangen in die mens, te beminnen. Misschien juist in onze vijanden moet Christus worden gezocht en liefgehad. Anders laten we Hem alleen..... Dan krijgt de spreuk 'hebt uw vijand lief' ineens een heel andere lading! Het gaat dan niet zozeer om die vijand, maar om Christus *in* die vijand! En die vijand is vaak heel dichtbij hoor. Denk maar aan alle dagelijkse ergernissen die we aan elkaar oplopen, om nog maar niet te spreken over de gróte pijnen die we elkaar aandoen.

Dat is op geen enkele manier romantisch! Als wij ons laten ráken door de concrete realiteit van wat Jezus ons heeft voorgeleefd en wat Hij ook aan ons vraagt, om Hem daarin na te volgen, dan wordt voelbaar, hoe mooi maar ook hoe moeilijk die weg is.

Vlak voor dit evangelie staat het verhaal van de twee zonen, waarvan de een zegt dat hij zal gaan werken in de wijngaard maar het niet doet, en de ander zegt dat hij het niet doet maar het dan tòch gaat doen...Ik hoor hierin een bemoediging voor hoe wij die weg kunnen gaan.... Tè goed weet ik van mezelf - en ik denk eigenlijk dat u dat ook wel herkent en kunt beamen -, hoe ik er moéite mee kan hebben om mijn gelovig-zijn, mijn 'ja- wóórd', ook werkelijk te actualiseren in ja-gedrág. Soms zeg ik ja en doe ik nee, soms zeg ik nee en doe ik toch ja....

Maar het evangelie laat niet mis verstaan, dat het geen vrijblijvende zaak is, dat het er niet om gaat om "Heer, Heer" te roepen en het er verder bij te laten zitten. Er is uiteindelijk wel echt een oordeel. "Het rijk Gods zal u ontnomen worden, het zal gegeven worden aan een volk dat wel de vruchten daarvan opbrengt" zegt Jezus vandaag aan de hogepriesters en oudsten van het volk. Mèt Jezus begint een nieuwe orde. Waar wij bij horen. Maar wat evenmin voor òns een vrijblijvende zaak is! Een andere parabel biedt troost, die van het tarwe en het onkruid dat niet meteen uitgeroeid moet worden, maar samen met het tarwe mag groeien, tot aan het eind duidelijk wordt wat ècht onkruid is en weggeworpen moet

worden en verbrand: we krijgen er ons hele leven de tijd voor om wèrkelijk een vruchtbare wijngaard te worden, niet met enkel wilde vruchten, maar bloeiend en rijke vrucht dragend. Dat er toch ooit ook over ons een lied gezongen mag worden, een lied van een vriend en zijn wijngaard.....

Amen. Dat het zo moge zijn.

Slotgebed

Op deze feestdag van Franciskus van Assisi het gebed, dat aan hem wordt toegeschreven.:

Heer, maak mij tot instrument van uw vrede:

laat mij liefde brengen waar haat is,
eenheid waar mensen verdeeld zijn,
vergiffenis aan mensen die zwak zijn,
laat mij hoop geven aan wie niet meer hoopt,
geloof aan wie twijfelt;

laat mij licht brengen waar het duister is
en vreugde waar mensen bedroefd zijn.

Heer, help mij

niet zozeer om zelf gelukkig te zijn als om anderen gelukkig te maken;

niet zozeer om zelf begrepen te worden als om anderen te begrijpen;

niet zozeer om zelf getroost te worden als om anderen te troosten;

niet zozeer om bemind te worden als om te beminnen;

want als ik geef, zal mij gegeven worden,

als ik vergeef, zal mij vergeven worden,

als ik sterf, zal ik voor eeuwig leven.